

Окремі питання продажу товарів у магазинах безмитної торгівлі

Ірина Соколовська

Одеський НДІСЕ, м. Одеса, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2986-2790>,
e-mail: n-sim@ukr.net

Володимир Комаров

Одеський НДІСЕ, м. Одеса, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-3410-9053>,
e-mail: komarov93@ukr.net

Розглянуто особливості функціонування в нашій державі магазинів безмитної торгівлі, регламентовані нормативно-законодавчими актами України. Досліджено окремі питання продажу в них товарів.

Ключові слова: митна справа; Митний кодекс України; митний режим; правове регулювання; безмитна торгівля; товар.

Certain Issues of Selling Goods in Duty-free Shops

Iryna Sokolovska, Volodymyr Komarov

The peculiarities of functioning of duty-free shops in our country, regulated by the regulatory and legislative acts of Ukraine, are considered. Certain issues of selling goods in them are investigated.

Keywords: customs affairs; Customs Code of Ukraine; customs regime; legal regulation; duty-free trade; goods.

У сучасних умовах розвитку зовнішньоекономічних відносин в Україні особливе значення має діяльність магазинів безмитної торгівлі (англ. *Duty Free*, далі — МБТ), оскільки від року в рік збільшується кількість фізичних осіб, які перетинають митну територію України й купують товари в таких магазинах.

МБТ — це спеціалізований торговельний заклад, розташований у пункті пропуску через державний кордон України, відкритому для міжнародного сполучення, а також на повітряному або водному транспортному засобі комерційного призначення, що виконує міжнародні рейси, і призначений для реалізації товарів, поміщених у митний режим безмитної торгівлі.

МБТ здійснюють продаж товарів громадянам, які виїжджають за межі митної території України, а також пасажиром міжнародних рейсів, які виконуються повітряними та водними транспортними засобами комерційного призначення, що експлуатуються резидентами. Реалізація МБТ товарів, поміщених у митний режим безмитної торгівлі, підприємствам забороняється.

Безмитна торгівля — це митний режим, відповідно до якого товари, не призначені для вільного обігу на митній території України,

знаходяться та реалізуються для вивезення за межі митної території України під митним контролем у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України, з умовним звільненням від оподаткування митним платежем, установленим на імпорту та експорт таких товарів, і без застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Однак ввізне мито на товари, поміщені в митний режим, нараховується [1].

Діяльність МБТ регламентовано низкою нормативних документів, основними з яких є Митний кодекс України [1] і Правила продажу товарів магазинами безмитної торгівлі [2].

Розташування МБТ та умови реалізації в них товарів повинні виключати можливість безпосереднього ввезення цих товарів для споживання на митній території України [1]. Окрім того, у митний режим безмитної торгівлі поміщуються іноземні й українські товари, які ввозять з-за меж митної території України або вивозяться з митної території України. У митний режим безмитної торгівлі поміщуються будь-які товари, окрім товарів, заборонених до ввезення в Україну, вивезення з України та транзиту через територію України, і товарів, що надходять в Україну як гуманітарна допомога, а також

живих тварин. Товари можуть перебувати в митному режимі безмитної торгівлі протягом усього строку їх придатності для споживання і/або використання. Українські товари, не призначені для реалізації в МБТ і необхідні для забезпечення функціонування самого МБТ, допускаються у приміщення такого магазину (випускаються з нього) з письмовим інформуванням митного органу без зміни їх митного статусу та розміщення у митні режими.

Окрім того, інколи існують обмеження щодо суми покупки та кількості купленого товару. Обмеження щодо суми діє не в усіх МБТ, але якщо покупець планує зробити покупки на велику суму, то краще уточнити це питання в персоналу магазину. Якщо загальна сума покупки перевищує певний ліміт, то за всі наступні товари покупець платитиме з урахуванням податків у цій країні. Також у більшості магазинів не можна купити більше 10 однакових найменувань. Це стосується також кількості тютюнових виробів та обсягу алкогольної продукції.

Відповідно до Митного кодексу України утримувач МБТ зобов'язаний вести облік товарів, що надходять до МБТ і реалізуються ним, і щоквартально подавати митному органу, у зоні діяльності якого знаходиться магазин, звіт про рух товарів у магазині за формою, передбаченою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування й реалізує державну фінансову політику.

Умови перебування товарів у митному режимі безмитної торгівлі:

- товари можуть перебувати в митному режимі безмитної торгівлі протягом усього строку їх придатності для споживання і/або використання;
- товари, розміщені в митний режим безмитної торгівлі, протягом усього строку перебування у цьому режимі знаходяться під митним контролем [1].

Товари, що реалізуються МБТ, повинні мати відповідне маркування, яке дає змогу легко їх ідентифікувати. Вид і метод маркування товарів затверджує керівник митного органу, у зоні діяльності якого відкрито магазин.

Маркування товарів проводять на складі МБТ у триденний строк після їх надходження та митного оформлення. На складі МБТ також дозволено здійснювати розпакування, перепкування та проводити операції, пов'язані із

забезпеченням зберігання товарів і підготовкою їх до продажу. Водночас заборонено продаж товарів з допоміжних приміщень і зі складу, за зразками, попереднім замовленням та частинами, а також використання приміщень МБТ для зберігання й реалізації товарів, що не пройшли митного оформлення.

Відповідно до ст. 146 Митного кодексу України митний режим безмитної торгівлі завершується шляхом реекспорту товарів, розміщених у цей митний режим, або розміщення їх у інший митний режим, що допускається цим Кодексом [1]. У разі псування товарів, розміщених у митний режим безмитної торгівлі, ці товари підлягають розміщенню у митний режим знищення або руйнування утримувачем МБТ.

Якщо встановлені законом заборони або обмеження щодо імпорту відповідних товарів, які діяли під час перебування цих товарів у режимі безмитної торгівлі, скасовано, дозволено завершити режим безмитної торгівлі шляхом випуску зазначених товарів для вільного обігу на митній території України.

Митний орган припиняє митний режим безмитної торгівлі в разі:

- конфіскації товарів;
- повної втрати товарів внаслідок аварії або дії обставин непереборної сили, за умови підтвердження факту аварії або дії обставин непереборної сили в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику;
- списання товарів (окрім підакцизних), як МБТ використовує винятково в рекламних і/або презентаційних цілях і які не призначені для реалізації, на підставі документів бухгалтерського обліку. Граничні обсяги товарів, щодо яких митний орган може припинити митний режим безмитної торгівлі, встановлює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Отже, можна стверджувати, що функціонування МБТ в Україні має низку особливостей, регламентованих нормативно-законодавчими актами. Купуючи будь-яку продукцію в МБТ, покупець може бути впевненим, що вона справжня та дійсно високої якості, окрім того коштує

значно дешевше, аніж така сама продукція у звичайних магазинах, у зв'язку з тим, що товари, які продають у МБТ, не обтяжено податками. Утім, у МБТ існують обмеження щодо суми покупки, кількості купленого товару й певні обмеження на митному контролі.

Перелік джерел посилання

1. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення: 23.03.2024).
2. Про затвердження Правил продажу товарів магазинами безмитної торгівлі : постанова КМУ від 17.07.2003 р. № 1089 (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2003-%D0%BF#Text> (дата звернення: 23.03.2024).
3. Про затвердження Порядку подання та розгляду заяв, надання, зупинення дії, анулювання дозволів на відкриття та експлуатацію магазину безмитної торгівлі та форми Заяви на відкриття та експлуатацію магазину безмитної торгівлі : наказ Мінфіну України від 08.06.2012 р. № 692 (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1080-12#Text> (дата звернення: 23.03.2024).